

19 באוגוסט 2015

לכבוד	לכבוד
גב' דינה זילבר	גב' אורית קורן
המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ייעוץ)	המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (חקיקה)
<u>משרד המשפטים</u>	<u>משרד המשפטים</u>

שלום רב,

הנדון: סירוב עיריית חיפה לאפשר השכרת אולמות לאירוע של עמותת זוכרות

הרינו לפנות אליכן בשם עמותת זוכרות. זוכרות היא עמותה, הפועלת משנת 2002 לקידום אחריותיות של הציבור היהודי בישראל לנכבה הפלסטינית ומימוש זכות השיבה של הפליטים הפלסטינים.

בפברואר 2015 סיכמו נציגות העמותה עם סינמטק חיפה לקיים במועד כלשהו באביב פסטיבל בשם 48 מ"מ, שיוקדש לסרטים בנושא הנכבה והשיבה. מנהל סינמטק חיפה הודיע לעמותה, כי הוא קיבל אישור לכך מאתו"ס - החברה לאומנות תרבות וספורט חיפה בע"מ (חל"צ). אתו"ס היא חברה עירונית, האחראית לניהול אירועי התרבות בעיר, והיא אף אחראית לפעילות הסינמטק. עו"ד יונה יהב, ראש העירייה, הוא יו"ר מועצת המנהלים שלה. פסטיבל דומה התקיים מספר חודשים קודם לכן בשיתוף עם סינמטק תל-אביב. בעקבותיו איימה שרת התרבות דאז לימור לבנת לפנות למשרד האוצר בדרישה לקצץ מתקציבו של סינמטק תל-אביב לפי התיקון לחוק, הידוע בכינוי "חוק הנכבה" (איום סרק חסר כל יסוד בדין). למיטב ידיעת העמותה בשל כך סירב ראש העירייה לאשר את קיום האירוע. בתגובה שנמסרה לעיתון הארץ טען עוזרו הבכיר של ראש העירייה כאילו מעולם לא סוכם על קיום אירוע משותף עם הסינמטק, וציין כי העמותה מוזמנת לשכור את אולם הסינמטק כמו כל גוף אחר (נירית אנדרמן "יונה יהב סירב לממן, ופסטיבל סרטי הנכבה לא יתקיים בחיפה" אתר הארץ 22.2.15).

משגייה זוכרות את הסכום הנדרש לשכירת האולם פנתה העמותה באפריל 2015 לסינמטק חיפה וביקשה לתאם מועד לקיום האירוע. בתחילה נקבע מועד בחודש יוני ואף נשלח חוזה לחתימת העמותה. לאחר מכן מסר מנהל הסינמטק שנפלה טעות, והתאריך לא פנוי. מאז העמותה נדחית בלך ושוב כשכל תאריך שמוצע איננו פנוי. העמותה ביקשה לקבל את רשימת התאריכים הפנויים בחודשים אוקטובר-דצמבר 2015 אך לא נענתה.

במקביל פנתה עמותת זוכרות אף למוזיאון טיקוטין לאמנות יפנית, המנוהל על ידי חברת מוזיאוני חיפה (חל"צ), אף היא חברה עירונית. באתר של מוזיאוני חיפה מוצע לשכור את האולם ע"ש רפאל אנג'ל שבמוזיאון, בין היתר לקיום הרצאות, ימי עיון והקרנת סרטים. פנייה זו סורבה ללא נימוק.

גב' ליאת רוזנברג, מנכ"לית העמותה, פנתה למוזיאון טיקוטין וביקשה לתאם מועד לאירוע מבלי להזדהות בשם העמותה. מייד בקשתה נענתה והציעו לה שפע תאריכים פנויים לשכירת האולם. גם פנייה לסינמטק הניבה תגובה דומה.

ביום 28.7.15 פנה עו"ד מטעם העמותה הן למנהל הסינמטק והן לאחראית על אירועים במוזיאוני חיפה ודרש לאפשר את שכירת האולמות, אך לא נתקבלה כל תשובה.

ספק רב בעינינו אם ההחלטה לבטל את האירוע שתוכנן להתקיים בשיתוף עם סינמטק חיפה היתה כדין או שמא התקבלה משיקולים זרים ופסולים. אין צל של ספק, שסירוב המוסדות העירוניים להשכיר את אולמותיהם לעמותת זוכרות הוא בניגוד גמור לדין.

בעקבות ערעור מינהלי שהגשנו לבית המשפט העליון חזרה הנשיאה בנייש על ההלכה המושרשת בעניין זה וקבעה –

מקובל עלינו כי על רשות מקומית לאפשר שימוש בשטחים הציבוריים שבמתחם השירותים שלה לשם קיום פעילויות ציבוריות שונות, לרבות פעילויות בעלות אופי פוליטי או מעין-פוליטי, וזאת כדי לכבד ולקיים את חופש הביטוי באותם מתקנים המיועדים לשימוש של הציבור הרחב.

שטחיה הציבוריים של רשות מקומית מהווים במה אפקטיבית לשם השמעת דעות והחלפת רעיונות ועל כן שלילת נגישותם בפני הביטוי הפוליטי עלולה לפגוע קשות בעקרון חופש הביטוי (השווה: בג"ץ 6218/93 כהן נ' לשכת עורכי הדין, פ"ד מט(2) 529, 545). אשר על כן, פרשנותו של בית המשפט קמא את הלכת פרץ, כאילו כל תכליתו היא מניעת הפליה בשימוש בנכסי הרשות המקומית הוא פירוש מצמצם. על הרשות המקומית לפתוח את מתקניה המיועדים לשימוש הקהל הרחב תוך מתן אפשרות להבעת דעות שונות, ובכלל זה לאפשר מתן במה לביטוי פוליטי, מבלי להגביל את הביטוי לו היא נותנת במה על פי תכנון.

לפיכך, עמדתה החדשה של המועצה, המגבילה את האיסור על פעילות פוליטית אך למבנים ולמתקנים המשמשים אותה בעבודתה ולבתי ספר, היא אכן העמדה הראויה.

הערעור מתקבל איפוא, במוכן זה שבהתאם להחלטתה החדשה של המשיבה, האיסור על עריכת פעילות והתכנסות בעלת אופי פוליטי או מעין-פוליטי יחול אך ורק על המתקנים המשמשים את המועצה בעבודתה ועל בתי הספר. יתר המתקנים שבמתחם המועצה יפתחו לאירועים מסוגים שונים לרבות אירועים בעלי אופי פוליטי או מעין פוליטי. (ע"ע"ם 3307/04 קול אחר בגליל נ' מועצה האזורית משגב (פס"ד מיום 4.4.05))

כן ראו את הביקורת של בית המשפט המחוזי בחיפה נגד מרכז הקונגרסים הבינלאומי חיפה, עיריית חיפה וראש העירייה יונה יהב על סירובם לאפשר לקהילת עדי יהוה לשכור אולמות במרכז הקונגרסים (ה"פ (חי') 110/06 עמותת המצפה לישראל נ' מרכז הקונגרסים הבינלאומי חיפה (פס"ד מיום 5.2.07); ראו אף את עמדת היועץ המשפטי לממשלה מיום 31.1.07 שהוגשה באותו ההליך). דברים ברוח זו אמרה השופטת ברק-ארז בדחותה ערעור של עיריית רעננה במסגרת הליך דומה שקהילת עדי יהוה נאלצה לנקוט בו (עע"ם 2981/15 עיריית רעננה נ' עמותת המצפה לישראל (החלטה מיום 1.5.15)).

כך לגבי רשות ציבורית וכך אף לגבי גוף פרטי, שגם עליו נאסר להפלות באספקת שירות בין היתר בשל השקפה – סעיף 3 לחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000.

מקרים אלה מצטרפים לאימיה של שרת התרבות לקצץ בתמיכות של מוסדות תרבות כתיאטרון אלמידאן ופסטיבל הקולנוע בירושלים בשל ההצגה "הזמן המקביל" או בשל הקרנת סרט תיעודי על יגאל עמיר, וכן להתערבותו הבוטה של שר החינוך בהחלטתו להסיר את ההצגה "הזמן המקביל" מסל תרבות. הם גם מצטרפים להחלטה של עיריית באר שבע לאסור על עמותת פורום דו-קיום בנגב לשוויון אזרחי להקרין במקלט עירוני את הסרט "רעד בעזה" (לגביה פנינו אליכן לאחרונה), והחלטה דומה של עיריית שדרות לבטל את הקרנת הסרט בסינמטק שדרות. כל ההחלטות הללו באות להטיל צנזורה על ביטויים פוליטיים ואמנותיים, שבעיני הרשויות הם שנויים במחלוקת, ולהצר את השיח במרחב הציבורי שאמור להיות שיח פתוח, נוקב ומאתגר. הסכנה לחופש הביטוי מכל אחת מההחלטות האלה ועוד יותר מכך ממשקלן המצטבר היא חמורה.

לפיכך נבקשכן להבהיר לעיריית חיפה, כי אסור למוסדות התרבות בתחומה להימנע מלהשכיר את אולמותיהם לעמותת זוכרות.

בכבוד רב,

דן יקר, עו"ד
היועץ המשפטי

העתקים: עו"ד יונה יהב, ראש עיריית חיפה

מר נסים טל, מנכ"ל מוזיאוני חיפה director@hms.org.il
רו"ח אירנה ויסבך, מ"מ מנכ"ל אתו"ס ethos@ethos.co.il
מר אבישי כפיר, מנהל סינמטק חיפה kavishai@bezeqint.net